

Til medlem af Inatsisartut
Peter Olsen
Inuit Ataqatigiit

13-12-2023
Sags nr. 2023 - 29118
Akt. id. 23703969

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Besvarelse af §37 spørgsmål nr. 165 vedrørende orlov i forbindelse med dødsfald

Kære Peter Olsen.

Tak for spørgsmålene. Spørgsmålene er gengivet enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

1. Hvor meget vil det koste landskassen, såfremt man i forbindelse med dødsfald og/eller dødsleje hos den allernærmeste familie kunne få op til 6 måneders orlov fra arbejdspladsen eller uddannelsesstedet i forbindelse med sorg i lighed med de bestemmelser, der gælder jf. Inatsisartutlov nr. 5 af den 19. november 2020 om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption?

Sorg er meget individuelt. For nogle kan det være en stor hjælp at kunne bearbejde sorgen uden at skulle forholde sig til arbejdet og kollegerne eller studiet. For andre kan det være rart at komme hurtigt tilbage til en hverdag, hvor man kan fordybe sig i noget andet end sorgen. For nogle kan en lang sorgorlov give en fornøden ro til at hele, mens det for andre kan føre til isolation og i sidste ende depression. Det er derfor svært at svare på, hvor mange der vil gøre brug af en ordning med sorgorlov, og i hvor lang tid. Tilsvarende er der ikke et fuldt overblik over, hvor mange ansatte, der har en overenskomstbaseret eller en individuelt aftalt ret til løn i forbindelse med tab. Såfremt ordningen indføres med ret til en offentlig ydelse, må det vurderes, at en del ansatte med ret til fuld løn under sygdom vil gøre brug af en sygemelding frem for sorgorlov for at undgå et indkomstab. Det er derfor ikke muligt komme med et præcist svar på, hvad en ordning med ret til orlov og ret til en offentlig ydelse under orloven, vil koste.

Beregningerne i dette svar tager udgangspunkt, at alle, der har ret til sorgorlov, vil gøre brug af retten i det fulde omfang. Det reelle beløb må dog formodes at være noget lavere.

Der findes ikke tal på, hvor mange nære pårørende en afdød har. Derfor foretages beregningerne på baggrund af udtræk fra Grønlands statistik om afdødes alder, den samlede arbejdsstyrke og gennemsnitsalder for førstegangsfødende. Dette betyder, at udregningerne vil have en vis statistisk usikkerhed.

De indirekte omkostninger er endnu vanskeligere at vurdere. En ret til 6 måneders orlov vil teoretisk give et produktivitetstab i denne periode, samt medføre udgifter til eksempelvis rekruttering af afløsere og vikarer, og personalegoder som eksempelvis personalebolig til den sørgende. Det er dog ikke unormalt, at en medarbejder, der mister en nærtstående, bliver sygemeldt i en periode. Det reelle produktionstab vil derfor være betinget af, om de sørgende i højere grad tager sorgorlov ud over den periode, de ville være sygemeldt. En borger med erhvervsindkomst tjente i 2022 i gennemsnit ca. 124.900 kr. pr. halvår. En person på en indtægt svarende til barselsdagpenge vil maksimalt modtage 107.600 kr. i de 6 måneder. Dette vil medføre en lavere skatteindtægt for personer på sorgorlov. Det vides dog ikke hvordan den reelle indtægt for personer, der tager sorgorlov vil være, da det må formodes, at personer med lavere indkomst vil være mere tilbøjelig til at tage sorgorlov i længere tid, da indkomsttabet ikke vil være lige så mærkbart.

Af disse grunde er de indirekte omkostninger ikke medregnet.

Idet det ikke er præciseret, på hvilken måde den sørgende kompenseres økonomisk under orloven, lægges det til grund, at formuleringen "i lighed med de bestemmelser, der gælder jf. Inatsisartutlov nr. 5 af den 19. november 2020 om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption" henviser til bestemmelserne om retten til ydelser i Inatsisartutloven.

Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption indeholder bestemmelser, der giver privatansatte ret til løn under orlov, inden for visse rammer. Offentligt ansatte, studerende og selvstændigt erhvervsdrivende og disses medhjælpende ægtefælle eller samlever har ret til barselsdagpenge.

For offentligt ansatte beregnes barselsdagpengesatsen på baggrund af deres timetal inden orloven. Mange offentligt ansatte har dog ret til løn under hele orloven eller dele af orloven.

Studerende har ret til barselsdagpenge for 14 timer ugentligt, mens selvstændigt erhvervsdrivende har ret til barselsdagpenge svarende til deres indtægt før orloven, dog aldrig under 14 timer eller over 40 timer ugentligt.

For at kunne foretage en beregning, og for at forudsætte en ligestilling mellem offentligt ansatte og privatansatte, forudsættes det, at en ordning med sorgorlov vil give arbejdstagere ret til en ydelse svarende til barselsdagpenge i op til 6 måneder.

For studerende forudsættes, at ordningen vil give studerende ret til en ydelse svarende til barselsdagpenge i 14 timer ugentligt i 6 måneder.

Forslagsstiller nævner ikke de selvstændigt erhvervsdrivende og disses medhjælpende ægtefæller eller samlever. Der forudsættes for at en ordning om sorgorlov også vil omfatte selvstændigt erhvervsdrivende.

I det efterfølgende opstilles en række forskellige scenarier, for sorgorlov for personer, der er i beskæftigelse.

Sorgorlov for alle i den arbejdsdygtige alder, der mister en nærtstående

Forslagsstiller definerer nærmeste pårørende som "ægtefælle, samlever, barn og ved pludseligt dødsfald af fader eller moder". Af hensyn til beregningen regnes her med tab af forældre, uanset om det er pludseligt eller ej.

Der tages udgangspunkt i, at den efterladte vil modtage en ydelse svarende til barselsdagpenge.

De anvendte tal er baseret på udtræk fra Grønlands statistik.

Hovedtal lagt til grund for beregningen:

- I 2021 var der 28.909 beskæftigede her i landet. Samlet set var der 40.292 personer i den arbejdsdygtige alder. 72 % i denne alder var derfor i beskæftigelse.
- Den arbejdsdygtige alder defineres her som fra 16 år og frem til pensionsalderen på 67 år.
- Gennemsnitsalderen for førstegangsfødende er 25 år
- Gennemsnitslevealderen er lige over 70 år.
- Satsen for barseldagpenge er 103,47 pr. time i 2023. Ret til sorgorlov er beregnet med udgangspunkt i denne sats.

De *direkte omkostninger* for det offentlige kan estimeres som det gennemsnitlige årlige antal dødsfald i den relevante aldersgruppe, multipliceret med barseldagpengesatsen under orloven, multipliceret med antallet af rettighedshavere.

6 måneder svarer til 26 uger, hvor en person vil kunne få på til 40 timers dagpenge. Dette vil give maksimalt 107.600 kr. udbetalt i perioden.

Sorgorlov til forældre, der mister et barn under 18 år.

Forslagsstiller skelner ikke mellem forældre, der mister et barn under eller over 18 år. I flere lande i verden er der dog indført ordninger, hvor forældre, der mister et barn under 18 år, har ret til orlov i varierende omfang. Det vurderes derfor at være relevant at beregne selvstændigt.

I de sidste 10 år er gennemsnitligt 17 børn under 18 år døde om året. Disse efterlader op til 34 forældre. Med en beskæftigelse på 72 %, vil 24 forældre være i beskæftigelse.

Dette vil betyde, at gennemsnitligt 24 forældre vil have ret til op til 40 timers dagpenge i 26 uger.

Dette vil betyde en udgift på op til 2.634.263,42 kr. årligt.

Sorgorlov til forældre, der mister et voksent barn

Da gennemsnitsalderen for førstegangsfødende er 25 år, beregnes omkostningen ud fra, at en afdød med mere end 25 år til pensionsalderen på 67 år vil have 2 forældre i den arbejdsdygtige alder. Derfor beregnes tallet ud fra, hvor mange der døde, før de blev 45 år. For afdøde over 45 år antages det, at deres forældre ikke er på arbejdsmarkedet længere.

I 2022 døde 45 personer i alderen 19-42 år. Disse efterlader op til 90 forældre. Med en beskæftigelse på 72 %, vil 65 forældre være i beskæftigelse.

Dette vil betyde, at gennemsnitligt 65 forældre vil have ret til op til 40 timers dagpenge i 26 uger. Dette vil give en omkostning på 6.973.050,24 kr. årligt.

Sorgorlov til personer, der mister en forælder

Da den højeste arbejdsdygtige alder er så tæt på gennemsnitslevealderen, og det ikke vides hvor mange under 16 år, der mister en forælder foretages beregningen ud fra, at alle arbejdstagere vil opleve at miste begge forældre, mens de er i arbejde.

Den arbejdsdygtige alder spænder over 51 år. I løbet af disse år vil en arbejdstager miste 2 forældre. Gennemsnitligt betyder dette, at årligt vil 1 ud af 25,5 arbejdstagere miste en forælder. I antal vil dette være omkring 1134 personer.

Dette vil betyde, at gennemsnitligt 1134 personer vil have ret til op til 40 timers dagpenge i 26 uger. Dette vil give en omkostning på 121.994.619,58 kr. årligt.

Sorgorlov til personer, der mister en ægtefælle eller samlever

I 2022 døde 204 personer i alderen 18-67 år. I samme aldersgruppe var 39 % gift eller samlevende i 2023. Statistisk set var 80 ud af de 204 afdøde således gift eller samlevende. Ud af de 80 afdøde, vil 57 have en ægtefælle eller samlevende, som er i beskæftigelse.

Dette vil betyde, at gennemsnitligt 58 personer vil have ret til op til 40 timers dagpenge i 26 uger. Dette vil give en omkostning på 6.164.176,41 kr. årligt.

Samlet overblik over sorgorlov

Forældre, der mister et barn under 18 år	2.634.263,42 kr.
Forældre, der mister et voksent barn	6.973.050,24 kr.
Personer, der mister en forælder	121.994.619,58 kr.
Personer, der mister en ægtefælle eller samlever	6.164.176,41 kr.
I alt	<u>137.766.109,65 kr.</u>

Orlov til at tage afsked med nærtstående døende

Departementet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet input fra sundhedsvæsnet, som oplyser, at der ikke findes en standard for, hvornår man kontakter pårørende om et nærtstående dødsfald, da dette er situationsbestemt. Der kan derfor ikke gives et samlet beløb for omkostningen af at indføre ret til orlov for personer, der skal tage afsked med deres pårørende.

For den enkelte pårørende, vil omkostningen være op til 4139 kr. om ugen, såfremt den pårørende får dagpengesatsen i de maksimale 40 timer.

I 2022 døde 525 personer. Hvis disse har 2 nære pårørende, som vil være berettiget til orlov i en uge, vil det årligt koste 4.345.740,00 kr.

Hertil skal det også bemærkes, at ordningen vil kunne medføre, at flere vil have råd til at tage fri fra arbejde i disse situationer, hvilket også kan medføre, at flere søger om hjælp til betaling af rejseudgifter i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom efter reglerne om offentlig hjælp.

2. Har Naalakkersuisut andet at tilføje i den forbindelse?

Det skal bemærkes, Naalakkersuisut ikke har nogle ønsker om politisk i indblanding spørgsmål om arbejdstageres lønrettigheder, da dette er et overenskomstliggende. Politisk indblanding vil være et brud med hovedaftalen og overenskomstsysteet, som historisk set har stået uden for politisk indblanding, og efter Naalakkersuisuts mening bør forblive sådan.

Med venlig hilsen

Jess Svane